

Tanul a társadalom

VI. Országos neveléstudományi konferencia

Az Országos neveléstudományi konferencia (ONK) a hazai neveléstudomány legrangosabb eseménye immáron hat éve. Ezeken a konferenciákon hazai kutatók mutatják be és vitatják meg új tudományos eredményeiket. Alkalmat nyújtanak az egyes kutatóhelyek és tevékenységük megismerésére, szakmai kapcsolatok felvételére és megerősítésére.

Az elmúlt öt év konferenciáin csupán egy, kifejezetten a könyvtárak és eszközeik pedagógiai lehetőségeit, eredményeit vizsgáló kutatás került bemutatásra. Ezért is tartjuk nagy jelentőségűnek, hogy ebben az évben a könyvtár-pedagógia egy önálló szimpóziummal tudott megjelenni és a szélesebb szakmai közönségnek megmutatni nem csekély eredményeit. (Absztrakttal való előzetes névtelen jelentkezések alapján a szervezők döntik el, hogy az előadás témája és tudományos minősége megfelel-e az ONK-n való megjelenéshez.) Szerencsés egybeesés, hogy a konferencia az *iskolai könyvtári világnap* hetére esett, így a világnap céljait is szolgálhattuk azáltal, hogy felhívtuk a figyelmet az iskolai könyvtárak pedagógiai jelentőségére.

Néhány adat a 2006-os konferenciáról:

(Állandó) rendező: A Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága

Szervező: Eszterházy Károly Főiskola

A konferencia (állandó) helyszíne: MTA székház

A konferencia megrendezésének ideje: 2006. október 26–28.

Résztevők száma: kb. 300 fő

Előadások, poszterek száma: 236

A konferencia honlapja (ahonnan a korábbiak is elérhetők): <http://www.cktf.hu/onk>

A hatodik konferencia központi témája a címben is olvasható *Tanul a társadalom* volt. Azon túl, hogy természetesen a könyvtár-pedagógia minden területét a neveléstudomány szerves részének tekintjük, ez a téma fokozottan motivált minket arra, hogy szűkebb szakmánk kutatásait bemutassuk. Különösen, hogy a konferencia felhívásában a következők is olvashatók:

„Miközben azonban a tanulás fogyasztói életünk részévé válik, nem fenyeget-e az a veszély, hogy a társadalmak kettészakadnak a tudást egyre nagyobb intenzitással és élvezettel személyiségükbe építő, kreatív és magabiztos elitekre, valamint az információk özönétől megzavart, a tanulási helyzetekben szorongó leszakadókra?”

Az ONK-ra természetesen nem a könyvtárhasználat tanításának tantárgy-pedagógiai eredményeit és dilemmáit vittük, hanem az ennek eredményeként is kifejlődő információs műveltség más tanulási-tanítási folyamatokba építésének eredményeit. Egyszerűbben fogalmazva azokat a kutatási eredményeket, melyek azt bizonyítják, hogy a tágran értelmezett könyv- és könyvtárhasználati tudás felhasználása az egyéb tantárgyi elsajátítás minőségére és mennyiségére milyen pozitív hatást gyakorol. Szimpóziumunk címe is mutatta: *A forrásalapú tanulás régi új lehetőségei és eredményei*. Ennek során az elmúlt negyven év legkiemelkedőbb kutatásait és azok eredményeit vázoltuk fel, kezdve az 1970–74-es, *Nagy Attila* vezette több könyvű oktatási kísérlet-től (1. a következő oldalon).

A forrásalapú tanulás a tanulásszervezés egy olyan formája, olyan tulajdonságait hordja magában, melyeket a könyvtár-pedagógusok (intézménytípustól függetlenül) hosszú évtizedek óta alkalmaznak, míg a hazai neveléstudományban általában véve a rendszerváltás óta válik követelménnyé és lassú tempóban gyakorlattá. A forrásalapú tanulás az önálló tanulás egy formája, melynek során a tanulók nem a pedagógustól kapják a tanuláshoz szükséges információkat, hanem információforrásokból maguk szerzik meg, gyűjtik össze, dolgozzák fel azokat. Az információforrások nagyon sokfélék lehetnek a nyomtatottól az elektronikusig, a tankönyvtől a dokumentumfilmig. Ez egy demokratikus, szemléletében a reformpedagógiákhoz és a konstruktivista didaktikához jól illeszkedő szervezési forma. Ami természetesen nem jelenti, hogy a forrásalapú tanítás az egyetlen ilyen, de mindenképpen megnöveli szerepét, hiszen a felvonultatott kutatásokból is láthatjuk, hogy már legalább negyven évre visszatekintő hagyománya van hazánk könyvtáraiban.

A szimpózium zárásaként láthattuk, hogy Franciaországban, ahol nagyon hasonló időkben és szándékokkal indult és fejlődött az iskolai könyvtárügy, milyen messzire jutottak azáltal, hogy a fejlesztési tervek folyamatos szakmai és kormányzati támogatást kaptak.

A szimpózium programja:

Elnök: Balogh Mihály

Opponens: Kelemen Elemér

Előadások:

Dömsödy Andrea: Hazai könyvtár-pedagógiai kutatások a tanulás-tanítás szolgálatában

Nagy Attila: Tanterv, többkönyvűség, könyvtár

Dán Krisztina: Projekt módszer (iskolai) könyvtári bázison

Bondor Erika: Az iskolai könyvtárhasználat hazai innovatív példái

	Kutatás	Isk.	Oszt.	Évf.
1970–74 Nagy Attila	többkönyvű módszerek alkalmazásának követése	1	1+1	9–12.
1981–86 Barták Péter	tanulási forrásközpont kialakításának követése	1	(5)	(1–8.)
1997–2000 Nagy Attila	többkönyvű módszerek alkalmazásának követése	9	9	1–12.
2001 Bondor Erika	innovatív iskolai könyvtárak feltételrendszerének vizsgálata	15	–	–
2002/03 Dán Krisztina Haralyi Ervinné	forrásalapú projektek követése	3	5	3., 7., 9., 10.

Hock Zsuzsanna: A globalizmus hatása az információs műveltség fejlesztésére a hazai és a francia könyvtár-pedagógia gyakorlatában

Dömsödy Andrea
domsody.andrea@opkm.hu

A mi '56-unk

Könyvtár- és könyvtáros sorsok 1956-ban

Beszámoló egy emlékülésről

A Füzéki István-emlékdíj idei átadó ünnepsége, a forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulója alkalmából a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) elnöksége, az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete és Társadalomtudományi Szekciója közösen szervezte a megemlékezést október 25-én. A hely adott volt, hiszen a Füzéki-emléktábla megkoszorúzása is az Országos Széchényi Könyvtárba (OSZK) szólítja a könyvtárosokat 2003 óta minden évben.

A levezető elnök, *Biczák Péter* MKE-alelnök személyes indíttatású bevezetőt mondott el gyermekkori emlékeit felidézve. A kisfiúnak a Nyíregyházán végigdübörgő tank látványos élményt jelentett, míg az őt a biztonságba visszahúzó, háborút, harcokat ismerő édesanyjának rettenetet és félelmet. Ennek a kettős élménybefogadásnak az emléke méltó hangütés volt az ünnepi üléshez, segített ráhangolni a hallgatóságot 1956 egészének a befogadására.

Bakos Klára egyesületi elnök köszöntője másik jelentős aspektussal gazdagította az emlékülést. Felvetette, hogy az információs szabadságnak, az informálódáshoz való jognak és a vélemény szabad kifejtése jogának mai értelmezése nem nélkülözheti a történeti mélységű hátratekintést sem. Az információs szabadság kérdésköréhez, ha nem csak a szakmai divatoknak akarunk rutinosan és felszínesen megfelelni, szorosan hozzátartoznak 1956 könyvtári történései, a könyvtárosok egyéni viszonyulása, majd ennek következményei.

A felkért előadók közül először *Gerencsér Judit* (Az Év Ifjú Könyvtárosa díj nyertese 2005-ben) kapott szót. 2003-ban tett Fulbright-össz-